

Snubler i AFP-fella

FOTO: GEIRMUND JOR

Hard kamp: Da tillitsvalgte og medlemmer i Austevoll oppdaget at alle over 55 ville miste retten til AFP når kommunen privatiserte pleie og omsorg ble det kamp. Fagforbundet og kommunen ble enige om løsninger for seniorenene. Hele 100 000 arbeidstakere i kommunesektoren er over 55 år og kan bli fanget i AFP-fella.

Side 4-5

Tariff 2013

Oppgaven er å sikre medlemmenes kjøpekraft og få kompensert for mindrelønnsutviklingen sammenliknet med industrien og grupper i KS som kun har lokal lønnsdannelse.

Side 2

FOTO: KARI-SOFIE JENSEN

Arbeidsmiljøloven

Medlemmer presser på for å få godkjent turnuser som går utover arbeidsmiljølovens bestemmelser. Jan Helge Guldbrandsen skjønner at tillitsvalgte kommer i en skvis, men kommer likevel med en advarsel

Side 2

FOTO: KARI-SOFIE JENSEN

Anbud

Hva gjør du som tillitsvalgt når kommunen vedtar å konkurranseutsette deler av virksomheten? Vær våken, samle fakta, still krav og vis til alternativer til å konkurranseutsette. Se Faglig kokebok.

Side 7

ILL: TRUDE TJENSVOLD

Mellomoppgjøret godt i gang

Tariffoppgjøret for kommunalt ansatte er det største oppgjøret Fagforbundet er involvert i. Oppgjøret startet med kravoverlevering torsdag 18.april. LO Kommunes forhandlings sammenslutning krever et generelt tillegg til alle.

Fristen for KS-oppgjøret er natt til 1. mai. – Det bør være stor mulighet for en forhandlingsløsning denne gangen. Det var alle organisasjonene og KS enig i, da vi overleverte kravene våre, sier Klemet Rønning-Aaby, leder av LO Kommune. Han er forhandlingsleder Jan Davidsens høyre hånd gjennom forhandlingene.

Opprettholde kjøpekrafta for uføre

Klemet Rønning-Aaby forteller at det er to hovedkrav fra LO Kommune.

– Det er økonomi og uførepensjon det står om. Det samme gjelder for ansatte i staten. I kommunesektoren har vi en klar forhandlingshjemmel med streikere rett på uførepensjon. De har ikke noe tilsvarende det i staten.

Han sier at etter at folketrygdens uføretrygd og beskatning er endra, så må offentlig uførepensjon tilpasses dette.

Det betyr at LO Kommune krever kompensasjon, sånn at kjøpekrafta for

FOTO: KARI-SOFIE JENSEN

de som er uføre forblir uendret. Klemet Rønning-Aaby regner med at spørsmålet om uføretrygd kan avklares raskt. Les mer på fagforbundet.no/lønn.

Likt for alle

Når det gjelder de økonomiske kravene så er det som vanlig fremmet et krav om et generelt tillegg.

– Det er lite penger å fordele i år.

Årsaken er et høyt overheng fra i fjor.

For å forklare hvordan overheng oppstår kan vi si at dersom alle lønnsoppgjør foregikk samtidig ved begynnelsen av året og lønnsnivået ikke endret seg igjennom året, ville lønnsoverhenget være null. Da hadde beregninger av overheng vært overflødige, men sånn er det jo ikke.

Når det er sagt, er det også viktig for oss at KS-området har et lønnsnivå på linje med andre deler av arbeidslivet. Det

Forhandlere: – Jan Davidsen og Klemet Rønning-Aaby leder forhandlingene med KS.

samme gjelder dem med lokal forhandlingrett (ofte ledere og akademikere).

– Vi aksepterer heller ikke at de får mer enn andre, sier Klemet Rønning-Aaby, leder av LO Kommune.

KARI-SOFIE JENSEN

Slår et slag for arbeidsmiljøloven

Det finnes turnuser i mange varianter: 3-3-varianter, oljeturnus, medlevertturnus og andre. Enkelte går ut over arbeidsmiljølovens bestemmelser om daglig og ukentlig arbeidstid.

Et betydelig antall ordninger har etter hvert blitt godkjent etter medlemmenes ønsker. Jan Helge Gulbrandsen i AU mener tida er inne til å rope varsku.

– Fagforbundet har vedtatt retningslinjer for behandling av dispensasjons-søknader. Det skal legges betydelig vekt på hensynet til de ansattes helse og velferd, som jo er intensjonen i arbeidsmiljølovens bestemmelser. Et annet tilfelle kan være ut en faglig begrunnelse, som beboernes behov for stabilt personale. Jeg tenker for eksempel på institusjoner for unge asylsøkere, eller innenfor barne- og ungdomspsykiatrien. Men jeg ser ikke at dette behovet er til stede på for eksempel sykehjem, sier Gulbrandsen.

Press

Alminnelig arbeidstid i Norge er ni timer i løpet av 24 timer og 40 timer i løpet av sju dager. Flere turnuser godkjennes med dispensasjoner både i daglig og ukentlig arbeidstid.

Jan Helge Gulbrandsen har hørt ek-

sempler på 13 -14 timers dagsverk i turnus på sykehjem.

– Bestemmelsene i arbeidsmiljøloven er vernebestemmelser for de ansatte. Det er viktig å understreke at disse grensene er satt av hensyn til arbeidstakerens ve og vel.

Han vet at tillitsvalgte opplever press både fra arbeidsgivere og fra egne medlemmer om å gi dispensasjon fra loven.

– Det kan sette hele loven i fare. Dersom vi får så mange unntak at de blir hovedregelen, så kan det selvsagt bli stilt spørsmål ved hovedregelen. Det blir vanskelig å forsvare en lov som veldig mange ønsker å gi dispensasjon fra.

Unngå rovdrift

Gulbrandsen ser at tillitsvalgte kommer i en skvis mellom loven og ofte medlemmenes ønsker, men vil likevel komme med en advarsel.

– Denne diskusjonen må vi ta. Dette gjelder yrkesgrupper som har en tøff hverdag. Jobben er tung, de jobber tur-

nus og en høy andel blir ikke stående i jobben fram til pensjonsalder. De blir uføre. Jeg registrerer at disse turnusene skal gi en nedgang i sykefraværet, men vi har lite forskning på hva som skjer på lang sikt. Folk kan være entusiastiske i forsøksperioder, kanskje spesielt dersom det kan gi flere større stillinger. Vi vet derimot at det finnes forskning på mange skift etter hverandre og lange perioder med fri. Dette er ikke heldig for helsa.

– Vi må huske at arbeidsmiljøloven skal verne ansatte mot rovdrift. Det må i likestillingens navn være mulig å få til turnuser innenfor lovens bestemmelser og som gir heltidsjobber. Der det arbeider menn, er det jo mulig. De lange dagsverkene er først og fremst beregnet på dem som bor på arbeidsplassene sine i perioder, som på oljerigger og brakkeanlegg, mener Gulbrandsen.

KARI-SOFIE JENSEN

Unntak fra arbeidstidsbestemmelsene – Arbeidsmiljølovens § 10-12(4)

Arbeidsmiljølovens §10-12 (4) gir partene adgang til å utvide rammene for arbeidstidens lengde og plassering, gjennomsnittberegning, overtid, pauser og om søn- og helgedagsarbeid. Hensikten med bestemmelsen er å gi rom for mer fleksible arbeidstidsordninger og at

man dekker et praktisk behov.

Avtale i medhold av §10-12 (4) kan bare inngås av fagforeninger med innstillingsrett etter Arbeidstvistloven §39, dvs. en fagforening som teller minst 10 000 medlemmer.

Kompetansen til å inngå avtaler etter

§10-12 (4) på vegne av Fagforbundet er lagt til det aktuelle kompetansesenter. For å sikre en meste mulig lik behandling vil dette nå flyttes til tvistemøte.

Avtale inngått med en fagforening innenfor rammene av §10-12 (4) er en tariffavtale i Arbeidstvistlovens for-

stand (lovens §1e). Slik avtale kan gjøres gjeldende for alle arbeidstakere som utfører arbeid av den art avtalen omfatter når et flertall av arbeidstakerne er bundet av avtalen.

Forsvar fellesskapets sykehus

Arbeiderpartiet og LO er blitt enige om en felles plattform for sykehusene. Sykehusene er en viktig del av det offentlige helsevesenet og en hjørnestein i velferdsstaten.

Mens høyrepartiene vil gjøre store endringer og ha mer privatisering og konkurranseutsetting, vil LO og Ap forsvare og styrke sykehusene våre.

Fagforbundet krever å opprettholde en desentralisert sykehusstruktur og en ambulansetjeneste som sørger for nærhet til spesialisthelsetjenester. Trygg tilgang til fødetilbud og akutt hjelp over hele landet må også sikres.

– Det aller viktigste for Fagforbundet er å sikre det offentlige eierskapet og en tydelig politisk styring. Selv om Fagforbundet ser mangler ved foretaksmodellen, mener vi at modellen er forandret og fungerer annerledes nå enn da den kom.

Blant annet har helseministeren tatt mer politisk kontroll, sier Odd Haldgeir Larsen i arbeidsutvalget i Fagforbundet.

Larsen har representert Fagforbundet i faglig-politisk utvalg for helsepolitikk hvor forbundet deltar sammen med Arbeiderpartiet og LO. Det er dette utvalget som nå har utarbeidet grunnlaget for sykehusplattformen, Forsvar fellesskapets sykehus som samarbeidskomiteen mellom Ap og LO nylig ble enige om.

– I lys av samhandlingsreformen og det stadig tettere samarbeidet mellom sykehus og kommunene, må vi ha et system som sikrer lokale og regionale beslutninger, sier Larsen. Det er viktig at ansatte og lokale- og regionale politikere inkluderes i beslutningene.

TONE ZANDER

FOTO: FAGFORBUNDET

Odd Haldgeir Larsen i AU: – At sykehusene beholdes i offentlig eie, er det viktigste.

Overordnede prinsipper som ligger til grunn for avtalen

- Sykehusene skal eies av staten og styres politisk. Helse- og omsorgsministeren skal ha det øverste ansvaret, samtidig som det må sikres regional og lokal forankring og medvirkning.
- Desentralisert sykehusstruktur og en ambulansetjeneste som sikrer nærhet til spesialisthelsetjenester må opprettholdes. Trygg tilgang til fødetilbud og akutt hjelp over hele landet sikres.
- For å sikre høy og likeverdig behandlingsskvalitet for alle pasienter, er det samtidig viktig å samordne de mest spesialiserte tjenestene og ha en god arbeidsdeling mellom sykehusene.
- I tråd med samhandlingsreformen skal sykehusene være en del av et integrert offentlig helsevesen, der primær- og spesialisthelsetjenesten trekker i samme retning.
- På flere områder benyttes i dag private avtalespesialister, ideelle institusjoner eller private kommersielle sykehus. De gir viktige bidrag, men det er en avgjørende forutsetning at de offentlig styrte helseregionene har ansvaret og foretar prioriteringene. Ansattes lønns-, arbeids- eller pensjonsvilkår skal ikke svekkes gjennom konkurranseutsetting.

Valgkampen i gang i Østfold

Tidligere i april møttes 85 av Fagforbundet Østfolds tillitsvalgte til valgkampskolering. Inviterte inspiratorer var blant annet Wegard Harsvik med boka Blåkopi og Gerd-Liv Valla.

– Dere er valgkampmedarbeidere fra de 19 fagforeningene i Østfold og oppgaven blir å informere på arbeidsplassene om det dere lærer her i dag. Så her skal det noteres, åpnet Tore Leif Gundersen, leder av Fagforbundet Østfolds valgkampgruppe.

Ikke alle forbund i LO er aktive i valgkampen. Det er også fagorganiserte som er skeptiske til at fagbevegelsen driver aktiv valgkamp.

– Med over 330 000 medlemmer i Fagforbundet og rundt 900 000 i LO skulle det bare mangle om ikke fagbevegelsen skulle mene noe om samfunnsutviklinga. Vi vil fortsatt ha en rødgrønn regjering og vi er og skal være regjerings kritiske venner, sa Gundersen.

Frykter blåkopi

Wegard Harsvik er leder av samfunnsavdelinga i Fagforbundet. I februar skrev Oss tillitsvalgte om boka Blåkopi. Nå fikk Østfold-tillitsvalgte en gjennomgang av boka av forfatteren.

Harsvik fortalte at både LO og Fagforbundets søsterforbund i Sverige har lært av sine feilskjær innen til privatisering, og gjort noen saftige vedtak om hva de nå mener i disse spørsmålene. Nå ønsker de forbud mot «vinst i velfärden» og at prinsippet om non-profit skal gjelde innenfor skole, pleie og omsorg.

– Jeg frykter at vi i Norge skal ta en blåkopi av svenskens feilskjær. Profittjaget innenfor skole- og helsetjenester i Sverige har tatt helt av. Med overskudd opp mot 30 prosent for private aktører innenfor helse, har svenskene laget en gullgrube for private investorer. Slik bør det absolutt ikke være, sier han.

Harsvik forteller at det ikke har vært

Sammen: Tidligere LO-leder Gerd Liv Valla oppfordret Fagforbundets tillitsvalgte til en balansegang der Fagforbundet kjemper for en ny periode med rødgrønn regjering, men samtidig er uenig når det trengs. Tore Leif Gundersen leder valgkampen for Fagforbundet Østfold.

høyere utvandring fra Sverige siden utvandringen til Amerika. Og at hver fjerde svenske ungdom ikke har jobb.

– Mange rømmer landet, blant annet til Norge for å få seg jobb. Jeg vil advare mot ras i velferden i Norge, og mot at vi tar i bruk den mislykkede svenske modellen, sier han.

Tanntips til rødgrønne

Gerd-Liv Valla tenker seg to flaggsaker for de rødgrønne i valgkampen. Den første er en tannhelsereform hvor tennene får samme status som resten av kroppen. Den andre er 6-timers normalarbeidsdag som en mer langsiktig arbeidslivsreform. Her mener Valla det er mye å

hente av reduksjon i sjukefravær, heltid med mer.

Gerd-Liv Valla mener det er viktig at fagbevegelsen også viser uenighet med den rødgrønne regjeringa.

– Det er uenighet som driver politikken framover. Det som også er sikkert er at en blå-blå regjering vil høre mer på NHO og KS enn på arbeidstakerne. Det første dere vil merke med en ny regjering er flere midlertidige ansettelser, endringer i arbeidsmiljøloven og en svekket fagbevegelse, sa hun idet oppfordret til å ta fatt på valgkampen.

KARI-SOFIE JENSEN

Hva er den viktigste saken i valgkampen?

Eva Efterdal, plasstillitsvalgt, Boveiledning Fredrikstad Øst

Å stoppe privatiseringen av skole, omsorgs- og velferdstjenester. Privatisering og konkurranseutsetting går ut over lønns- og arbeidsvilkår. Velferdstjenester skal dekke folks grunnleggende behov, ikke produseres for å skape profitt til private aktører.

Pål Christiansen, hovedtillitsvalgt, Fagforbundet Fredrikstad

Å få fram hva høyresida egentlig mener, og være mer konkrete. Jeg har forsøkt å få kontakt med Torbjørn Røe Isaksen på bloggen hans, men jeg får ikke noe svar. Han vil ikke snakke om Blåkopi. Jeg vil gjerne diskutere med dem, men det ser ikke ut til at de tør.

Kari Strømme-Melby, ungdomstillitsvalgt, Fagforbundet Østfold

Det viktigste for meg er faste, hele stillinger, for jeg har jobbet ufrivillig deltid siden jeg begynte å jobbe for 11 år siden. Det brenner jeg for. Og at tenna skal bli en del av kroppen, sånn at reparasjon av tenner kommer inn under samme regelverk som andre helsetjenester.

Christian Gutierrez, plasstillitsvalgt, Hobøl kommune, Fagforbundet Smaalenene

Det viktigste for meg er å ta vare på arbeidsmiljøloven, og det innebærer ganske mye. Vi må beholde det organiserte arbeidslivet og ta vare på organisasjonene. De er en garanti for et anstendig arbeidsliv.

Spar regnskogen

Er du abonnent på OSS e-postnyhetsbrev, kan du reservere deg mot å motta papirutgaven. Fyll ut medlemsnummer og navn for ikke lenger å få OSS i posten, men fortsatt motta nyhetsbrev på epost og lese OSS på nett:

<http://oss.fagforbundet.no/om>

NYHET

FOTO: G. EIRMUND JØR

Uro og fortvilelse: Køen var lang og uroen stor da Marta Jane Gjerde og andre medlemmer i Austevoll fikk vite hva de var i ferd med å tape. Rådgiver Steinar Fuglevaag svarer.

Vant viktig AFP-seier

– Vi vant ikke kampen mot privatisering i Austevoll, men alt tyder på at vi har vunnet fram i kampen for å bevare medlemmenes rett til tidligpensjon. En utrolig viktig seier, sier Fagforbundets tillitsvalgte.

Utgangspunktet var så dårlig som det kunne bli: Austevoll kommune hadde vedtatt å privatisere pleie- og omsorgstjenestene. Få visste var hvor hardt det ville ramme de eldste medarbeiderne. Ikke før de tillitsvalgte tok opp kampen for medlemmene.

Fagforeningsleder Inger Lornheim og hovedtillitsvalgt Karen Kvinge forteller at det oppstod usikkerhet blant medlemmene om hvordan en overgang til selskapet Aleris, som hadde vunnet anbudet på pleie- og omsorg, ville påvirke pensjonsrettighetene.

– Vi fikk ikke opplysningene fra kommunen til å stemme overens med det rådgiverne i Fagforbundet sa. Ikke ble vi så mye klokere av å spørre verken NAV eller pensjonsforsikringselskapet til kommunen heller. Det som imidlertid ble stadig klarere for oss var at noen risikerte å tape på denne privatiseringen og at det kunne være store summer.

Riktig informasjon

Første og avgjørende skritt var å sørge for at medlemmene fikk riktig og relevant informasjon.

De hentet inn pensjonsekspert og rådgivere fra Fagforbundets kontorer både i Bergen og Oslo.

En vårdag i april på sjukehjemmet i

Austevoll ble det gjennomført en rekke møter med medlemmene og mange fikk personlig veiledning.

Det første møtet var spesielt for medlemmer på 55+. Snaut tjue voksne medlemmer møtte opp.

– Det er ingen vits i å pakke det inn, rådgiver Steinar Fuglevaag i Fagforbundet sa det som det var:

– De over 55 år ville miste retten til å gå av med AFP om de ble med over til Aleris. Valgte de å nekte å bli med over, kunne de risikere å bli oppsagt. Austevoll er en liten kommune, og det er ikke enkelt å finne andre jobber til dem som eventuelt fortsatt valgte å bli i kommunen.

Forvirring, fortvilelse og hundre spørsmål

For medlemmene ble møtet med rådgiverne fra Fagforbundet en sjokkartet opplevelse. Hvorfor har vi ikke visst hvordan dette slår ut for oss? Visste kommunepolitikere dette da de vedtok privatisering? Hvorfor har ikke pensjonsselskapet til kommunen informert oss? Hvordan slår dette ut for meg som er så gammel?

Det var nesten ingen grenser for spørsmålene da medlemmene i Austevoll fikk vite hva vedtaket om privatisering av pleie- og omsorgstjenestene faktisk kommer til å bety for den enkelte.

– Jeg blir 62 om et halvt års tid. Hva skal jeg gjøre? spurte en.

– Vi må jobbe for at du får muligheten til å gå av med AFP i kommunen. Vi mener kommunen har et særskilt ansvar for dere som helt uforskyldt kommer opp en ekstremt vanskelig situasjon, sa Fagforbundets rådgiver Trude Haukås.

Randi Brekkuhus Storebø ble sjokkert da pensjonsrådgiver Steinar Fuglevaag fortalte om konsekvensen for hennes pensjon.

– Jeg var helt uforberedt på at privatiseringen kunne få så store konsekvenser for meg personlig. Jeg er 55 år og har jobbet som hjelpepleier i full stilling i en årrekke. Jeg har opparbeidet rett til en brukbar tjenestepensjon. Grovt regnet kan jeg tape over en million på å bli med over til Aleris. Jeg kan miste retten til AFP, verdien av den tjenestepensjonen jeg alt har tjent opp vil gå ned, og jeg mister muligheten til å gå av fra 62 år. Jeg er en av de arbeidstakerne NHO hevder praktisk talt ikke finnes, men jeg finnes og vi er flere, bare her i Austevoll, sa Randi Brekkuhus Storebø.

Over 55 år = ingen AFP

– Etter pensjonsreformen ble reglene for å kunne ta ut AFP i privat sektor skjerpet. Det kreves at du har jobbet minst sju av

de siste ni åra for å ha rett til å ta ut AFP. Siden dere er over 55, så er det mindre enn sju år til 62-årsdagen deres. Dermed er folk som går fra offentlig til privat sektor utelukket, når de er mer enn 55 år. I og med at private pensjonsordninger nesten aldri har særaldersgrenser, betyr det at de fleste må jobbe til de er 67, for å få en pensjon de kan leve med, kunne Fuglevaag fortelle.

Valget er pest eller kolera

Når en virksomhet overdras fra en eier til en annen, gir arbeidsmiljøloven de ansatte på visse vilkår rett til å reservere seg mot å bli med over til ny arbeidsgiver. Rettspraksis gir dem i mange tilfeller rett å velge å fortsette hos tidligere arbeidsgiver. Problemet i Austevoll er bare at kommunen har kvittet seg med pleie- og omsorgssektoren sin. De ansatte står dermed i fare for å måtte velge mellom å bli med til Aleris og tape rettigheter, eller å si nei og risikere å bli oppsagt fordi kommunen ikke har passende oppgaver til dem.

Tungt, men verd det: Leder Inger Lomheim og HTV karen Kvinge i Austevoll har krevende dager bak seg i kamp for eldre medlemmers AFP. Det var verd det, mener de

Kommunen snudde

Da det for alvor gikk opp for medlemmene at de kunne tape mye på å bli med til Aleris og at det fantes få alternativer, ba de fagforeningsleder Inger Lomheim og hovedtillitsvalgt Karen Kvinge om hjelp.

Det ble noen tøffe uker på de to tillitsvalgte. Begge kastet seg over telefonen, kontaktet politikere og administrasjon og spurte kommunestyrets medlemmer om de egentlig visste hva de hadde sagt ja til, når de stemte for at en stor gruppe eldre medarbeidere mistet praktisk talt alle rettighetene til tidligpensjon.

Helomvending

Den voldsomme støyen førte til at saken kom opp på nytt i kommunestyret. Det ble vedtatt at kommunen skulle gå i forhandlinger med Fagforbundet for å søke å finne fram til mulige kompromiss, slik at de eldre ansatte skulle få beholde sin rett til AFP. Lederen for Fagforbundets kompetansesenter i Bergen, Helge Vågen forteller at de er i forhandlinger med kommunen om løsninger for de ansatte over 55 år.

– Vi er i god dialog med Austevoll kommune og har tillit til at vi skal finne fram til løsninger. De som virkelig fortjener ros her er medlemmer og tillitsvalgte som fikk politikerne til å se konsekvensen av sine egne vedtak. Det kommer nok til å koste kommunen ganske

mye. Det er egentlig et godt eksempel på at det ikke går an å spare på privatisering, uten at det går ut over de ansattes rettigheter, sier Helge Vågen.

Blylodd i magen

– Det nytter å forhandle. For et par uker siden visste vi verken ut eller inn. Nå ser det ut til at vi greier å få på land en avtale som sikrer AFP-rettighetene. Det er nesten så jeg ikke tror det selv, forteller HTV Karen Kvinge i Austevoll.

– Det hender jeg må klype meg selv i armen og tenke at det er vi, Fagforbundet Austevoll som har tatt saken på vegne av medlemmene. Slik det ser ut til at det kan gi et godt resultat. Denne saken har ligget som et blylodd i magen på meg. Telefonen står ikke, og fra tid til annen må jeg lure meg til en mikroskopisk pause. Men det er verd det. Klumpen i magen og alle timene er verd det når jeg tenker at medlemmene faktisk fikk hjelp. At de kan regne med å få gå av med AFP om de ønsker det, det er ganske utrolig, sier hovedtillitsvalgt i Austevoll Karen Kvinge.

Ingen utvei? Ikke kan jeg bli i kommunen og ikke kan jeg jobbe sj år til. Ingrid Vågen Duesund satte sin lit til av hennes tillitsvalgte kune løse flokene.

Klarer ikke stå løpet ut

– Planen var å greie å stå i jobb to år til fram til jeg fylte 62 og så ta ut AFP. Den muligheten ser ut til glippe nå.

– Jeg kommer ikke til å greie å jobbe i sju år til. Da kommer helsa til å svikte, forteller Ingrid Vågen Duesund.

Duesund har jobbet siden 1976. Hun så fram til muligheten for å ta ut AFP fra 62 år. Nå står hun praktisk talt uten alternativer.

– Vi faller mellom to stoler. Velger jeg å bruke min rett til å forbli i kommunen risikerer jeg å miste jobben fordi kommunen ikke har arbeidsoppgaver til meg. Velger jeg å bli med over til Aleris, mister jeg retten til AFP. Skal jeg få en pensjon å leve av, kan jeg måtte jobbe til

jeg blir 67. Det kommer aldri til å gå. Jeg må si ja til Aleris og forberede meg på å bli uførepensjonist, sier Duesund.

– Jeg er i ferd med å gi opp. Dette raser i hodet mitt dag og natt. Jeg håper virkelig at våre tillitsvalgte greier å forhandle fram noen løsninger for oss som er eldst, men jeg er ikke så optimistisk. Det er som et dragsug: Vi taper om vi blir med over, og vi risikerer å bli stående uten inntekt om vi ikke blir med. Hva er det for slags alternativ for en trofast sliter, spør Ingrid Vågen Duesund.

TILL.FOTO::

Se til Øyer – kommunal barnehage- utbygging lønnsomt

I mange norske kommuner blir det vurdert om økt barnehageutbygging skal skje i privat eller kommunal regi. I Øyer bestemte de seg for kommunal utbygging.

Øyer kommune hadde en sak i kommunestyremøte i mars i år, om de skulle la Trygge Barnehager stå for utbygging av en ny barnehage (108 plasser). Fagforbundet i Øyer engasjerte seg i saken. De fikk bistand av omstillingsenheten sentralt. Heldigvis ble det et flertall i kommunestyret for en kommunal- og dermed ikke-kommersiell løsning.

Dagens finansieringssystem

Med dagens finansieringssystem vil kommunens årlige driftskostnader til barnehager være avhengig av kostnadsnivået i de kommunale barnehagene. Det innebærer at om en privat barnehagedriver skulle ha lavere driftskostnader, vil kommunen likevel måtte betale den private aktøren det samme som gjennomsnittskostnadene i de kommunale barnehagene. Noe som igjen betyr at kommunens eneste mulighet for å redusere de årlige driftskostnadene er å drive kommunens egne barnehager kostnadseffektivt.

Om kommunen skulle velge økt privat utbygging av barnehager, vil det ofte bety at noen få kommunale plasser i eldre lokaler, blir helt avgjørende for det faktiske utgiftsnivå til hele sektoren (inkludert overføringene til private barnehager). Det gjør at kommunens utgiftsnivå blir sårbart for små endringer. I Øyer kommune er det i dag rom for forbedringer av driften i de kommunale barnehagene. Et viktig virkemiddel vil være å erstatte eldre barnehager med nye, hensiktsmessige barnehagebygg, som kan driftes kostnadseffektivt.

Lønnsomt å bygge kommunale barnehager

En rapport fra konsulentselskaper PwC i Førde, om utbygging av 150 nye barnehageplasser i Flora, som konkluderer med at de årlige driftskostna-

dene er lavest ved kommunal utbygging. En viktig årsak er nettopp finansieringssystemet og at det er muligheter for ulike driftsformer, også i kommunale barnehager.

I rapporten er de årlige driftsutgiftene ved nye kommunale barnehager vurdert vesentlig lavere enn gjennomsnittskostnaden ved dagens kommunale barnehager i Flora kommune.

Om kommunen ikke benytter eksterne selskap i slike saker som utbygging av kommunale kontra private barnehager, vil kommunens administrasjon lage egne kalkyler. Kalkylen fra rådmannen i Øyer inneholdt flere feil. Blant annet var kostnadene ved å bygge egne kommunale barnehager beregnet altfor høyt.

Lønnsomt å investere i kommunale barnehager

Å investere i egne kommunale barnehager vil også være lønnsomt:

For det første vil kommunen slippe å betale kapitaltilskudd til en privat aktør. Nasjonale satser i 2013 utgjør ca 7600 kroner per barn per år. For en utbygging av 108 plasser som i Øyer, vil det bety en årlig besparelse for kommunen på ca 822 000.

For det andre vil kommunen ved eierskap til kommunale bygg, oppnå en verdistigning på eiendomsmassen, som man går glipp av ved å la eksterne bygge/eie.

For det tredje vil kommunen få refundert ca 20 prosent av investeringen til kompensasjon av merverdiavgift.

For det fjerde vil eget eierskap sikre at man kan utvikle en hensiktsmessig barnehagestruktur i kommunen, både med hensyn til kontroll på lokalisering og kapasitet i forhold til faktisk behov framover.

OMSTILLINGSENHETEN

Slik gjør du

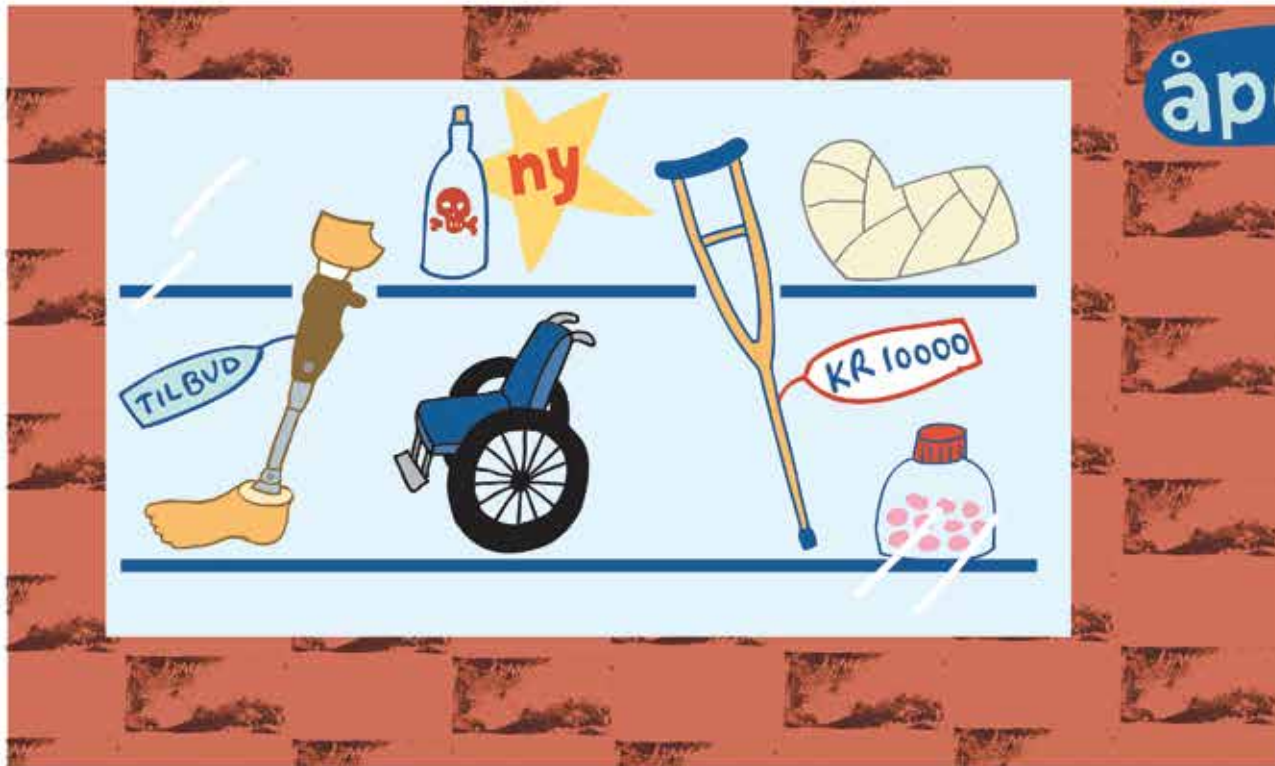
Når forslagene om anbud, konkurranseutsetting, privatisering eller OPS kommer i din kommune, trenger du fakta. Fagforbundet har samlet argumenter på hjemmesida
<http://www.fagforbundet.no/tema/privatisering>

og i tillitsvalgtportalen – under Verktøy
<https://medlem.fagforbundet.no/tvnett/verktoy/>

og Gode tips
<https://medlem.fagforbundet.no/tvnett/nyetips/>

Last ned og bruk!

PERSPEKTIV

åpent

ILLUSTRASJON: TRUDE TIENSVOLD

STEINAR WESTIN,,
fastlege og professor i
sosialmedisin

KOMMENTAREN

Markedet er en farlig herre

Det uroer meg at diskusjoner om problemer i helsetjenesten så ofte ender opp med ideer om mer konkurranse, valgfrihet og forslag om å gjøre oss alle til shoppere i et helsemarked.

Selvsagt er det Erna og Siv-modellene jeg har i tankene; ulike varianter av at pasienter som «har krav på behandling» skal få det for det offentliges regning, enten behandlingen skjer ved offentlige, private eller utenlandske sykehus.

En sjekk for shopping. Det låter fristende. Ikke minst når nyhetene preges av feil og mangler og medisiner vi kanskje ikke har råd til. Men jeg undrer meg på om vi riktig fatter hva slags helsevesen vi da vil få? Om vi har tatt inn over oss at en slik modell for konkurranse mellom ulike aktører – eller «leverandører», som det heter i markedsspråket – vil gjøre helsetjenester til «varer» i et marked, med prislapper, kjøpere og selgere. Radikalt forskjellig fra den type helsetjeneste vi har hatt i vår del av verden gjennom etterkrigstiden.

For hva var egentlig bakgrunnen for at sykehusene rett og slett ble tatt ut av markedet, da visjonene for et mer rettferdig etterkrigssamfunn ble formet? Jo, helsetjeneste og utdanning, og en del andre sentrale betingelser for et godt liv, skulle finansieres med skatter og fordeles etter behov, ikke etter betalingsevne. En voksende arbeiderbefolkning krevde det de mente var sin rett. Under verdenskrigens redsler hadde fattig og rik ligget side ved side i lasarettene. Det var vanskelig å argumentere for det gamle klasseskillet da krigen var over. Helsetjenesten skulle styres av faglig skjønn og medisinske behov, med profesjonenes yrkesetikk som bærebjelke.

Men modellen hadde også prinsipielle sider. Legevirksomhet og helsetjeneste dreier seg om mellommenneskelig virksomhet der motivering for handling er av annen karakter, enn i sektorer der det produseres varer og tjenester som lettere lar seg måle og telle. Det er vanskelig å tenke seg en velfungerende helsetjeneste som ikke er basert på tillit – tillit til legers og helsepersonells ønske om å yte sitt beste for de syke. For alle. Ikke bare dem som kan betale for seg.

Det grunnleggende problemet i en markedsstyrt og «varifisert» helsetjeneste med prislapper, er mistillit. Hvis pasienter ser seg som kunder, som kjøpere av helsetjenester, er det naturlig å se på «selgeren» som en motpart, en som må kontrolleres. Selgeren kan ha skjulte motiver for de behandlingene som foreslås. Og sant å si vet vi godt at knapt noe er så lett å selge som angst for sykdom, eller et ekstra inngrep som det kanskje ikke er behov for.

Helseøkonomer har slått fast at helsetjeneste ikke egner seg for kjøp og salg. Den som er syk eller trenger helsetjeneste kan ikke vite hva de har behov for. De må stole på at legen, eller sykehuset, vil dem vel. Og at ikke andre motiver enn deres egen beste helse, styrer de råd som gis. I motsatt fall trengs det detaljert tilsyn og mer byråkrati.

Her er det snakk om to veier for den videre utviklingen av helsetjenesten. Vi kan velge å videreutvikle den kultur av tillit og faglig styring, som i det store perspektivet hittil har tjent oss godt, der styringen med priser og kjøp og salg holdes på et lavmål. Eller vi kan la helsetjenester få karakter av varer og overlate mer av styringen til markedets tilbud og etterspørsel. I dette feltet er markedet en farlig herre.

OSS DOMMEN HAR FALT

Formålsparagrafen – ingen 17. mai tale

Formålsbestemmelsene i arbeidsmiljøloven kan oppfattes som så altomfattende at de nærmest blir uten mening. En nylig avsagt dom i Frostating lagmannsrett viser at de slettes ikke er tannløse.

En vaktmester fikk oppsigelse fordi han lastet ned kreditt for spill på internet med kommunal tjenestetelefon. Vaktmesteren var spilleavhengig og lagmannsretten fant at oppsigelsen var ugyldig, blant an-

net fordi arbeidsgiver ikke hadde fulgt arbeidsmiljølovens § 1-1 c. Den sier at lovens formål er å legge til rette for tilpasninger i arbeidsforholdet knyttet til den enkelte arbeidstakers forutsetninger og livssituasjon. Videre viser lagmannsretten til § 1-1 e: (Lovens formål er) å bidra til et inkluderende arbeidsliv.

Fagforbundets advokat mente at AKAN-reglementet forpliktet arbeidsgiveren til å sørge for at vaktmesteren fikk hjelp med sin spilleavhengighet. Det var retten ikke enig i, fordi det ikke sto spesifikt om spilleavhengighet i dette lokale reglementet. Men – dette var ifølge retten ikke avgjørende:

«Også bestemmelsen i arbeidsmiljøloven § 1-1, pålegger arbeidsgiveren til å ta hensyn til sykdoms- og avhengighetstilstander hos arbeidstakerne og legge arbeidet til rette også for arbeidstakere

med slike belastninger. Det legges til grunn at spilleavhengighet på samme måte som rusproblemer lar seg behandle og kurere, og viser til at nettopp dette synes å ha skjedd med A. Kommunen hadde dessuten muligheten til å hindre ytterligere misbruk, blant annet ved hjelp av filtreringsprogrammer. I tillegg kommer de muligheter kommunen har til å begrense ansattes telefonbruk, og som nå synes tatt i bruk.»

Glem ikke lovens hensikt

Gyldendals kommentarutgave sier blant annet om § 1-1 c) at en viktig forutsetning for et inkluderende arbeidsliv er at alle skal kunne delta så langt deres forutsetninger rekker. Et formål med loven er å tilrettelegge for nødvendig tilpasninger med utgangspunkt i den enkelte arbeidstakers livssituasjon. Bestemmelsen er

ikke begrenset til arbeidstakere med funksjonshemming, den omfatter også andre personlige forutsetninger.

Dette er også spesifisert i egne konkrete paragrafer i arbeidsmiljøloven. Men hvis ikke lovteksten eller forarbeidene gir klare holdepunkter for en bestemt konklusjon, så kan formålsbestemmelsene være avgjørende. Retten vil da kunne se på hvilken løsning som samsvarer med lovens formål og motsatt – den vil kunne se bort fra argumenter som kan undergrave lovens formål.

Kilder: LF-2012-72597 og Arbeidsmiljøloven, kommentarer og praksis, Johansen og Stueland (red.)

Ny fane til Kristiansand

Fagforbundet Krstiansand har fått ny fane. Svein Tybakk og Rita H. Wroldsen viser den stolt fram

Snakk med folk!

Snakk med folk: Jan Davidsen oppfordrer tillitsvalgte til å snakke med kolleger om medlemskap.

Ti vervetips

1. Vær en synlig og stolt tillitsvalgt.
2. Kontakt nyansatte og uorganiserte og spør om de vil bli medlem.
3. Besøk også andre arbeidsplasser enn din egen.
4. Snakk varmt om Fagforbundet, også til dem som er i andre forbund.
5. Ha en humoristisk og hyggelig tone.
6. Lær deg litt om fagbevegelsens historie, fortell hvem som har kjempet fram velferdsgodene.
7. Fortell hva fagforeninga har fått til og hva dere kjemper for på arbeidsplassene.
8. Fortell at vi er den største arbeidstakerorganisasjonen i Norge, det gir tyngde og styrke.
9. Følg godt med i tariffoppgjørene, sånn at du kan holde medlemmene dine oppdaterte.
10. Fortell om fordeler og goder i medlemskapet.

Kommune bevilger penger til 1. mai-feiring

Formannskapet i Lørenskog har bevilget 30 000 til årets 1. mai-arrangementer.

Ordfører Åge Tovan (Ap) forsvaret tildelingen siden 1. mai er en offentlig høytidsdag og arbeiderbevegelsens frihetsdag. Tovan mener det er en kommunal oppgave å bidra til å ta vare på tradisjoner. Han forklarer at pengene går til kulturelle innslag rundt om på institusjonene, demonstrasjonstoget og hovedarrangementet på Skårer gård. Fjorårets 1. mai-bevilgning på 30 000 kroner, gikk til Ap (17 000), SV (8000) og Fagforbundet (8000).

FLICKR/CREATIVE COMMONS

Blåkopiturne: På farten for Fagforbundet

Wegard Harsvik, forfatter av bestselgeren Blåkopi og leder for samfunnsavdelingen i Fagforbundet, reiser land og strand rundt med foredrag om svenskepolitikken.

Fram til valget vil Harsvik besøke minst 40 ulike arrangementer og gi inspirasjon til valgkampen.

Blant stedene som får besøk framover er Bergen, Levanger, Røros, Bodø, Sarpsborg, Tønsberg, Tromsø, Trondheim, Voss, Tynset, Haugesund, Ås og Oslo.

I boka Blåkopi viser Harsvik hvordan norske Høyre nå punkt for punkt kopierer svenske Moderaterna, både i enkeltutspill og språk.

Kopieringen er slående på områder som arbeidsliv, skole, helse og velferd.

Etter snart sju år med borgerlig styre, har Sverige nå den raskest økende arbeidsledigheten i EU, skoleresultatene er drastisk forverret, hver tredje arbeidsløse mottar ingen ytelser og millioner av skattepenger forsvinner til skatteparadis som følge av en privatiseringsbølge.

oss faglig kokebok

Når kommunen vil sette ut på anbud?

Målet er å hindre at forslag om anbud, konkurranseutsetting og privatisering i det hele tatt kommer opp. Samtidig må du som tillitsvalgt være forberedt om slike forslag kommer.

En viktig jobb for tillitsvalgte er å påvirke den politiske ledelsen og administrasjonen. Hovedavtalen del B (Fagforbundet-KS) § 1-4-1a) slår fast at vi «skal være representert i administrative ad hoc-grupper som utreder mulig konkurranseutsetting». Da blir Fagforbundet med på å legge premissene før vedtak fattes. Det gjelder å være beredt.

Væpne deg med fakta

Fagforbundet har samlet fakta og argumenter på hjemmesida. I tillitsvalgtportalen kan du laste ned faktaark og kommentarer til forslagene om anbud, konkurranseutsetting, privatisering og offentlig-privat samarbeid. Fagforbundet laget to håndbøker i 2009-10: Når barnehage blir butikk – Håndbok mot privatisering av barnehager og Kommunen konkurranseutsetter renholdet – hva nå? Den første går gjennom hvordan du driver lobbyarbeid i kommunen. Den siste tar for seg regler for anbud, motargumenter og hvilke alternativer som finnes.

Framgangsmåten er fortsatt gyldig. Heftene kan lastes ned fra nettet.

Alternativer til anbud

Husk at privatisering innebærer ikke verken pengeinnsparing eller høyere kvalitet i seg selv. Kvaliteten på tjenestene kan påvirkes på mange måter. For eksempel kan det være andre måter å organisere arbeidet på, eller kvalitetsstandarder kan innføres. De ansattes egne forslag må gis størst vekt, når en går gjennom tjenesten for å finne forbedringspotensialet.

Still krav

Hvis det blir vedtatt å selge eller overdra driften av en tjeneste til private, er det viktig å kreve en vurdering av fortsatt kommunal drift – og at viktige presiseringer blir med i avtalene. Det gjelder å sikre medlemmenes interesser best mulig ved en overdragelse av drift og eierform.

Negative konsekvenser

Anbudsutsetting krever store ressurser av kommunen: byråkrati, kontroll og oppfølging. Mange kommuner har måttet re-kommunalisere tjenester etter kort tid, fordi kvaliteten ikke ble god nok med privat drift eller den private virksomheten la anbudet så lavt at de gikk konkurs. Det betyr bortkasta penger til en omfattende prosess. Kommunen mister kompetansen og lokalkunnskapen. Det viktigste er likevel hensynet til de ansatte. De utsettes for betydelig risiko. Vilkår, arbeidssted, lønn, pensjon og rettigheter blir usikre.

Ta vare på folk

Ansatte under press opplever disse pro-

sessene som tøffe. Derfor er det lurt å ha god tid på møter, slik at de som har behov for å snakke med noen blir møtt på en god måte.

Kartlegg pensjonene

En viktig konsekvens av privatisering, er dårligere pensjonsvilkår. I Oss tillitsvalgte 9/2012 forteller Fagforbundet Steinkjer at de kartlegger pensjonsavtalene til medlemmene i de private barnehagene for å sammenlikne dem med kommunens pensjonsordninger. De skal konfrontere politikerne med dårlige eller manglende avtaler, for at politikerne skal stille krav om en god pensjonsordning når de inngår avtale med en barnehage. Forskjellene mellom avtalene innen samme kommune kan være store. Med konkrete opplysninger om ulikhetene, kan du som er tillitsvalgt åpne politikernes øyne for hva de egentlig vedtar.

MARIA WATTNE

Privatiseringspatroljen kommer

Trenger du mer hjelp? Ta kontakt med ditt nærmeste kompetansesenter. Fagforbundet sentralt har også høyt kompetente rådgivere med lang erfaring i å møte forslag om privatisering, konkurranseutsetting og anbud i konkrete tilfeller. Kompetansesenteret kan formidle at de kommer og hjelper til, eller gir råd på epost og telefon. Tillitsvalgte i mange kommuner har fått god hjelp i kampen mot salg og utsetting av tjenester.

Fagforbundet siden sist

■ Forhandlingene mellom Norsk teater – og orkesterforening (NTO) og Fagforbundet er i havn. Alle trinn på A-regulativet i øker med kr 12 500,- per trinn. Tillegget fra A-delsforhandlingene; kr 1 463, inngår i det generelle tillegget på 12 500 kroner. Ramma for lønnsoppgjøret i NTO-området er 3,4%. Teateroverenskomsten omfatter 545 medlemmer i Fagforbundet.

■ Sykefraværet blant kvinner øker. Totalt fravær blant kvinner er oppe i 8,5 prosent. Totalt er sykefraværet i Norge 6,65 prosent. Målet om 5,6 prosents sykefravær er ikke oppnådd, 12 år etter at IA-avtalen ble innført i 2001.

■ Begreper og tall i lønnsoppgjørene. På arbeidslivet.no finner du definisjoner og forklaringer på begreper og den type tall og beregninger som ofte benyttes i forbindelse med lønnsoppgjørene (tariffoppgjørene).

■ Storebrand nekter ansatte å fly med Ryanair i jobbsammenheng. LO, Fagforbundet, og Norsk Transportarbeiderforbund sluttet seg til kampanjen i 2010, og oppfordret sine medlemmer til å benytte andre flyselskaper inntil Ryanair-ansatte får bedre arbeidsvilkår.

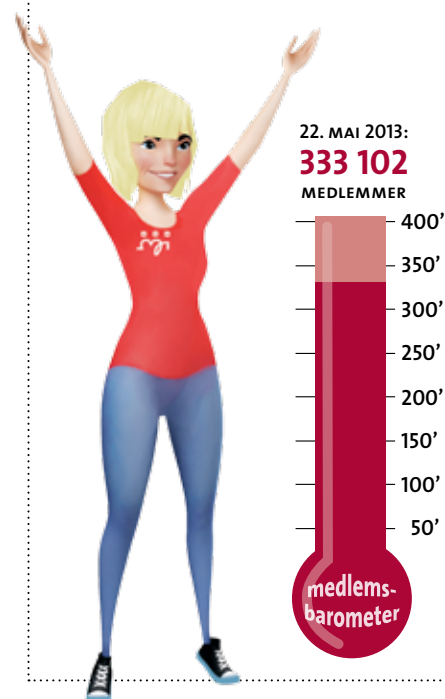
■ Fagforbundets avtale med Norges Svømmeforbund er fornyet. Den innebærer at Fagforbundet blir offisiell samarbeidspartner til NSF. Begge organisasjoner ser på folkehelse som en viktig del av samhandlingsreformen, fysisk helse er god helse, god svømmeopplæring er livreddende, god kunnskap og kompetanse er viktig for badeansatte.

■ LO-leder Roar Flåthen har bedt Kongsberg Gruppen om å få utbetalt mindre i styrehonorar fordi han ikke var på mer enn tre styremøter i fjor. Han fikk 55 000 i stedet for 130 000.

■ LO ville ikke gå fra årets lønnsforhandlinger i privat sektor uten et godt ekstratillegg for de lavtlønte. Det er det mange kvinner som vil tjene på.

■ Tariffavgift for uorganiserte og mer allmenngjøring av tariffavtaler. Slik vil LO-forbundet NNN rydde opp i matvareindustrien. De mener det usolidarisk av dem som ikke vil være med i fellesskapet. De får fordelene, men vil ikke være med å sikre dem.

■ Per i dag har vi 214 438 yrkesaktive medlemmer.

FAGFORBUNDET

UTGIVER: Fagforbundet

OSS PÅ NETT: oss.fagforbundet.no

ANSVARLIG REDAKTØR: tone.zander@fagforbundet.no

FAGREDAKTØR: kari-sofie.jenssen@fagforbundet.no

I REDAKSJONEN: randi.tevik@fagforbundet.no

marianne.billing@fagforbundet.no

maria.wattne@fagforbundet.no

LAYOUT: berit.paulsen@fagforbundet.no

REDAKSJONEN AVSLUTTET: 26. april 2013

OPPLAG: 20 000

TRYKK: Aktietrykkeriet

ISSN: 1891-2184

FOTO: PRIVAT

Henriette Jevnaker

Stykket var En midtsommernatts drøm, hun var bare 20 år gammel. Året etter ble hun fast ansatt på Det Norske Teatret. Det er nå femten år siden, og hun kunne ikke tenke seg å jobbe noe annet sted.

– Teatret har alltid hatt en magisk tiltrekningskraft på meg, sier hun, som ville bli sømdesigner før hun oppdaget at det gikk an å bli rekvisitør.

I den magiske teaterrammen søker hun nye utfordringer, som den første kvinnelige lederen i foreninga siden stiftelsen i 1929.

– Ikke bare er det nytt at jeg er kvinne, men også at jeg er rekvisitør. Tidligere har det vært folk fra lys eller scene. Begge deler var på tide, sier Jevnaker.

Ikke du, men vi

Nå er de på vei inn i et lønnsoppgjør og det er mye å sette seg inn i.

– Vi slår ikke på stortromma i år. LO/NHO kom til et greit resultat og vi holder oss til det, sier hun.

Etterpå står verving på plakaten.

– Vi har 750 medlemmer og helt klart et større potensiale når det gjelder verving.

Nyansatte ser ikke alltid verdien av å være fagorganisert. Jeg synes tidligere leder av foreninga, Bjørn Godager, uttrykte det bra: DU har ikke noe å vinne på å være organisert – VI har alle noe å vinne på det. Det er noe med fellesskapet, forteller Jevnaker.

Yrkesnevroser

På det Norske Teatret er de seks faste rekvisitører.

– Vi er konstant på jakt etter rekvisitter, det blir en slags yrkesnevrose, ler hun.

Som da hun var på ferie i Spania og slepte med seg to tunge tyvetallskofferter i skinn.

– De var fantastiske! Jeg pruta dem ned på et garasjesalg i en liten landsby og brukte dem under en oppsetning av Evita, minnes hun.

Privat er hun ingen samler, snarere typen som kaster. Men jobben består ikke bare i å kjøpe ting, de må også lage egne rekvisitter. De er heller ikke ferdig når forestillinga er i gang, for da må de sjekke at alt er på plass og blir brukt riktig.

– Vi har ansvaret for det som ikke er

tillitsvalgt min hverdag

oss@fagforbundet.no

Pangstart: Den nye lederen for Film og Teater teknisk forening Fagforbundet (FTTF), hadde bare vært noen få uker i praksis som rekvisitør, da læremesteren ble syk og hun måtte overta ansvaret for en stor forestilling.

fast dekorasjon, unntatt kostymer. Alt fra kaffekopper til elefanter ordner vi, forteller fagforeningslederen, som også har pyroteknisk sertifikat.

Økende press

I år feirer Det Norske Teatret sitt 100-årsjubileum, men de dårlige tidene setter spor i en bransje som er avhengig av en økonomisk støtte.

– Vi kjenner presset fra Europa. Selv et flaggskip som Stockholms Stadsteater får ikke være i fred. De er nå under lupa til Ernst & Young med tanke på nedbemanning og outsourcing av teknisk personell. Vi følger nøye med, understreker hun.

De vil også følge nøye med på valg og valgkamp.

– Teater egner seg ikke for markedsliberalistisk styring. Skal det gå med overskudd, overlever bare de mest kommersielle prosjektene. Teater skal også være viktig og vesentlig, sier Jevnaker, og håper at den rødgrønne regjeringa får fortsette.

ELLISIV SOLSKINNSBAKK

KINE L. ANDREASSEN er ny HTV i Fagforbundet Vegårshei i Aust-Agder.

I Fagforbundet Finnmark er disse nye: **EVA SÆTRUM** (Hasvik), **ANN TOVE WILHELMSSEN** (Loppa), **ARNE THOMASSEN** (Hammerfest), **OLE I. HANSEN** (Hammerfest), **PÅL MANSIKA** (Hammerfest), **ARNT JENSEN** (Vardø), **Ann TONE SALMELA** (Båtsfjord), **SVERRE NIKKINEN** (Karasjok) og **RENATE FAGERNESS** (Porsanger).

Fagforbundet Måsøy fått ny sekretær; **MAREN LARSEN**, ny tillitsvalgt for ambulans; **BJØRN H. OLSEN** og ny kasserer; **ARNE NYGAARD**.

Pensjonistforbundet Hordaland for 2013 har valgt **INGER JOHANNE KNUDSEN**, Fagforbundet Bergen til leiar.

litsvald for Fagforbundet.

Nye verv i Fagforbundet Kristiansund: Nestleder **MÅLFRID MORK**, sekretær **SØLVI ANDERSEN NESS**, opplæringsansvarlig Bente Haugerøy, ungdomstillitsvalgt **JANNE HELEN ELLINGVÅG**, leder **SST ARNE LEREN** og leder **SKKO KRISTINE J. LIE BREVIK**.

Fagforbundet Nordre Land har fått ny ungdomstillitsvalgt; **LENE HAUGERUD**.

Den nye leiaren av Voss Arbeidarparti er **ØRAN MYRMEL**, organisasjonstil-

KARIN BRENDEN KORNELIUSSEN er ny leder i Fagforbundet Sarpsborg.

Nytt styremedlem i Fagforbundet Nordkapp er **GRY JØRGENSEN**. Gry er ansatt i Nordkapp Kommune og er også plasstillitsvalgt.

Etter årsmøte i 2013 ble Fagforbundet Bjarkøy og Fagforbundet Harstad slått sammen til en

fagforening, grunnet kommunesammenslåing til Fagforbundet Harstad.

Fagforbundet Harstad: Ny seksjonsleder for SHS er **ANN-TERES LORENTZEN** (sykepleier i nattjenesten), ny ungdomstillitsvalgt er **SANDRA-HELEN KNUDSEN** (bildet, assistent i nattjenesten).

Ny klubbleder for Bjarkøy er tidligere leder av Fagforbundet Bjarkøy, **MAY UNNI ERTSÅS**, ny pensjonisttillitsvalgt er tidligere leder av Fagforbundet Harstad, **ØISTEN JACOBSEN**.

Svensk streikevarsel

Svenske Kommunals medlemmer kan være i streik fra 29. april. Streik og blokade er varslet for 8 971 ansatte i 100 kommuner, fylker og Pacta-bedrifter. Kravet er likelønn.

Kommunal krever et kronetillegg på 1740 svenske kroner på tre år for de som gjennomsnittlig tjener under 25 000 i måneden. Arbeidsgiverne nekter å godta kronetillegg og står steilt på ren prosenttillegg som i industrien.

– Det vil øke forskjellene enda mer. Våre kvinnedominate yrkesgrupper har systematisk dårligere lønn og dårligere vilkår enn den mannsdominerte industrien. Lønnsstillingene må komme i kroner, ikke prosent hvis det ikke skal bli enda verre. Nå er det nok, sier Fagforbundets søsterforbund. Les mer på www.kommunal.se

Oppfordrer til stans i bruk av G4S lokalt

Fagforbundet krever at sikkerhetsselskapet G4S trekker seg ut av all virksomhet på okkupert palestinsk land og stan- ser alle leveranser til israelske fengsler, der palestinerne er fengslet i strid med Genèvekonvensjonene.

I samarbeid med Norsk Folkehjelp er det laget en håndbok for G4S-kampanjen. Håndboka oppfordrer tillitsvalgte til å bli med på å stille krav til firmaer, butikker, institusjoner og kommuner som kjøper sikkerhetstjenester fra G4S. Håndboka forklarer både hvorfor og hvordan. Den er i trykken nå, blir lagt ut på Fagforbundets solidaritetssider til nedlasting og vil kunne bestilles.

Fagforbundet Oslo har allerede stilt krav om at Oslo kommune skulle si nei til å inngå avtaler med selskaper som driver økonomisk virksomhet på okkuperte landområder. Forslaget ble nedstemt i bystyret.

MARIA WATTNE

oss redaksjonen

oss@fagforbundet.no

Send oss en e-post og si din mening og kom med tips!